

Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (Ds 2023:5)

Sammanfattning

Klimat- och näringslivsdepartementet har berett Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) möjlighet att yttra sig över utredningen Natura 2000-tillstånd vid ansökan om bearbetningskoncession enligt minerallagen (Ds 2023:5).

SKR önskar framföra följande synpunkter på utredningen:

- SKR anser att det är positivt med förenklade processuella regler i syfte att minska den administrativa bördan för myndigheter och företag samtidigt som ett gott miljöskydd bibehålls.
- SKR anser att det är viktigt att beakta lokalt och regionalt självbestämmande och säkerställa ett lokalt inflytande vid hantering av målkonflikter för att nå en acceptans vid utvinning av mineraler.
- SKR förstår syftet med att hantera frågan om Natura 2000-tillstånd i samband med miljöbalksprövningen men saknar en djupare analys av hur det förhåller sig till prövningen enligt 3 och 4 kap miljöbalken och framtagandet av en specifik miljöbedömning.
- SKR anser att det är viktigt att lagstiftningen säkerställer att kostnader för efterbehandling av eventuella föroreningar faller på verksamhetsutövaren och inte på berörd kommun eller skattebetalare.

Sveriges Kommuner och Regioners synpunkter

SKR är generellt positiv till att man ser över processuella regler i syfte att förenkla tillståndsprocesser och minska den administrativa bördan, både för myndigheter och företag samtidigt som det är viktigt att ett gott miljöskydd bibehålls.

SKR förstår syftet med att hantera Natura 2000-tillstånd i samband med tillståndsprövning enligt miljöbalken men anser att det i flera avseenden är

oklart hur en uppdelning av prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken och prövningen av Natura 2000-tillstånd ska ske, t.ex. prövningen enligt 3 kap. 10 § 2 st. Vidare är Natura 2000-områden i sin helhet av riksintresse enligt 4 kap. 1 § miljöbalken. SKR saknar en analys av vad förslaget innebär i detta avseende.

SKR konstaterar att det heller inte förslås någon ändring i 4 kap. 2 § minerallagen avseende kravet på att en specifik miljöbedömning ska tas fram i samband med koncessionsprövningen. Samma underlag som tidigare, inklusive eventuell påverkan på Natura 2000-områden, bör således krävas redan vid prövningen av bearbetningskoncession, vilket i så fall innebär att syftet med ändringen delvis faller.

Utvinning av mineraler är i många kommuner en känslig fråga där arbetstillfällena och behov av mineraler kan stå emot naturintressen, rennärning och boendemiljö. Det är viktigt att lagstiftningen säkerställer att miljöbedömning med samråd samt avvägning mellan olika intressen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken genomförs i adekvat utsträckning för att utvinningen av mineraler ska accepteras lokalt. En alltför snabb process i första instans kan medföra en risk för fler överklaganden och en längre process totalt sett.

SKR noterar att utredaren i SOU 2022:56 *En tryggad försörjning av metaller och mineral* föreslår att hela prövningen enligt 3 och 4 kap. miljöbalken bör hanteras i samband med miljöbalksprövningen och inte enbart prövningen av Natura 2000-tillstånd. För lokalbefolkningen och kommuner och regioner är det viktigt att se till verksamhetens totala påverkan, eftersom transporter och andra följdverksamheter kan få stor påverkan lokalt.

För SKR är det viktigt när man underlättar för utvinning av naturresurser samtidigt säkerställer att de bolag som ges tillstånd även ansvarar för efterbehandling av området så att kostnaden inte hamnar på kommuner/skattebetalare. Utredningen lyfter fram att föreslagna förenklingar främst kommer att vara till fördel för juniora bolag med behov av riskkapital. Utredningen har inte analyserat huruvida en etablering av fler juniora gruvbolag som är beroende av riskkapital medför en risk för fler konkurser bland gruvbolagen och vad det i så fall får för konsekvenser.

Sveriges Kommuner och Regioner

Palle Lundberg
Verkställande direktör

Sara Catoni
Avdelningschef